

نقش نظارتی سازمان های غیردولتی در دادرسی های بین المللی

www.ketab.ir

صدیقه خدادادی پور

سرشناسه	:	خدادادی پور، صدیقه، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	:	نقش نظارتی سازمان‌های غیردولتی در دادرسی‌های بین‌المللی/ صدیقه خدادادی پور.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات حانون، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۷۴ ص.
شابک	:	978-622-300-002-7
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	دیوان بین‌المللی دادگستری
موضوع	:	International Court of Justice
موضوع	:	سازمان‌های غیردولتی -- جنبه‌های حقوقی
	:	Non-governmental organizations -- *Legal aspects
	:	حقوق جزای بین‌الملل
	:	International criminal law
	:	دادگاه‌های جزایی بین‌المللی
	:	International criminal courts
رده بندی کنگره	:	KZ ۶۲۷۵
رده بندی دیویی	:	۳۴۱/۵۵۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۵۴۰۲۶۴

نقش نظارتی سازمان‌های غیردولتی در دادرسی‌های بین‌المللی

ناشر: انتشارات حانون

نویسنده: صدیقه خدادادی پور

صحافی: حانون

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۰۰-۰۰۲-۷

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۵۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

مقدمه	۱۱
فصل اول_آشنایی با مفاهیم	۱۹
مبحث اول_تعاریف و اصطلاحات	۲۱
گفتار اول_سازمانهای غیردولتی	۲۱
گفتار دوم_دادرسی های بین المللی	۲۵
مبحث دوم_مبانی	۲۵
گفتار اول_مبانی درون سیستمی مشارکت سازمانهای غیردولتی در رژیم جهانی حقوق بشر	۲۵
بند اول_حقوق بشر به منزله تعهدات فراگیر	۲۵
بند دوم_جهانی شدن حقوق بشر	۲۷
گفتار دوم_مبانی برون سیستمی سازمانهای غیر دولتی حقوق بشر	۲۸
بند اول_الزامات جهانی شدن	۲۸
بند دوم_مشارکت در دموکراسی جهانی	۳۲
مبحث سوم_تاریخچه پیدایش سازمانهای غیردولتی	۳۳
گفتار اول_سازمانهای غیردولتی حقوق بشر قبل از تاسیس سازمان ملل متحد	۳۳
بند اول_انجمن ضده برده داری	۳۳
بند دوم_فدراسیون بین المللی حقوق بشر	۳۶
گفتار دوم_سازمانهای غیر دولتی حقوق بشر پس از تاسیس سازمان ملل متحد	۳۸
بند اول_عفو بین الملل	۳۸

بند دوم_ دیده بان حقوق بشر.....	۴۱
مبحث چهارم_ انواع فعالیت های سازمانهای غیر دولتی	۴۲
گفتار اول_ سازمانهای غیر دولتی اجرایی و مبارزاتی	۴۳
گفتار دوم_ سازمانهای غیر دولتی ملی و بین المللی	۴۴
مبحث پنجم_ تاثیر گذاری غیر مستقیم سازمانهای غیر دولتی در اجرای قواعد بین المللی	۴۷
گفتار اول_ در عرصه بین المللی	۵۰
بند اول_ شکل دادن به استانداردها	۵۲
بند دوم_ نظارت بر اجرای معاهدات و موافقتنامه	۵۳
گفتار دوم_ در جامعه جهانی	۵۳
مبحث ششم_ اصول و ابعاد عملکرد سازمانهای غیر دولتی حقوق بشر	۵۸
گفتار اول_ اصول و عملکرد سازمان های غیر دولتی حقوق بشر	۵۸
بند اول_ اصول مشترک	۵۸
بند دوم_ اصول خاص	۵۹
گفتار دوم_ ابعاد عملکرد سازمانهای غیر دولتی حقوق بشر	۶۰
بند اول_ ایجاد استانداردهای حقوق بشر توسط سازمانهای غیر دولتی	۶۰
بند دوم_ نظارت بر استانداردهای حقوق بشر و اجرای آنها	۶۱
فصل دوم _ نقش سازمان های غیردولتی در دادرسی های بین المللی	۶۳
مبحث اول_ ساز و کار و نحوه مشارکت سازمان های بین المللی غیردولتی در دادرسی های بین المللی	۶۵
گفتار اول_ جایگاه سازمان های غیردولتی نزد دادگاه ها و محاکم بین المللی	۷۳
بند اول_ دوست دادگاه	۷۶
بند دوم_ بررسی قواعد جدید	۹۰
بند سوم_ مشارکت مشروط سازمان های غیردولتی در دادرسی های بین المللی	۹۵
مبحث دوم_ عملکرد سازمانهای غیر دولتی در ارتقای قواعد حقوق بشری در دادرسی های بین المللی	۹۸
گفتار اول_ مشارکت سازمانهای غیر دولتی در شکل گیری قواعد حقوق بشر	۹۹

مقدمه

نظم نوین بین المللی سبب تغییر در بعضی از مفاهیم کلیدی حقوق بین الملل شده است. طرح موضوع جامعه بین المللی یکی از جنبه هایی است که توجه حقوقدانان را به خود جلب کرده و درسالهای اخیر به یکی از گفتمان های غالب نزد سیاستمداران و حقوقدانان تبدیل شده است. این جامعه بیشتر توسط سازمانهای غیردولتی بازنمایی می شود و عملاً در برخی مواقع در مقابل دولتها و سازمانهای بین المللی قرار میگیرد. ایجاد سازمانهای غیردولتی به معنی امروزی به قرن شانزدهم میلادی باز میگردد. در سه دهه اخیر از شتاب بی سابقه ای برخوردار شده است. این سازمانها در اکثر موارد، سازمانهای غیرانتفاعی هستند که پیوندهای ملی و بین المللی داشته و سازمانهای غیرحکومتی، غیرخودجوش، غیرانتفاعی، داوطلبانه و دارای تشکیلات ساختاری اند که عنصر اصلی یک جامعه مدنی پویا قلمداد می شوند و به مسائلی همچون کمک به تحقق اصل آزادی و انجمن ها می پردازند.

در واقع سازمانهای غیردولتی می توانند فعالیت های خود را در چارچوب های داخلی تنظیم کنند یا به دنبال نفوذ در آیین ها و روش های تصمیم گیری بین المللی باشند. به طور کلی سازمانهای غیردولتی معمولاً دیدگاه متفاوتی درباره نظام ارزشی واقعی کشور و مردمش در مقابل حکومت مربوط دارند. تجربه نشان داده که گزارش های جامع در مورد یک کشور خاص، توجه رسانه ها را به خود جلب و وقوع یک رویداد را شایسته ذکر تلقی میکنند. به

هرحال حضور موثر سازمانهای غیردولتی در صحنه بین‌المللی باعث خواهد شد که دولتها به تدریج حق انحصاری خویش را در تدوین و حفاظت از معیارها و قوانین حقوق بشری از دست بدهند. در این میان اگرچه سازمان ملل به واسطه تهیه و تنظیم قواعد بین‌المللی حقوق بشر نقش مهمی را ایفا نموده است. اما سازمانهای غیردولتی نیز به واسطه نوع خاص عملکرد خود سهم بسیار موثری را در ارتقاء و توسعه توجه بین‌المللی به مسئله حقوق بشر داشته‌اند.

سازمانهای غیردولتی به ندرت از حقوق رسمی جهت اقامه دعوا و دادخواهی برخوردارند. در این زمینه دو وضعیت متفاوت را میتوان ازهم متمایز کرد. نخست اینکه این سازمانها میتوانند تلاش کنند تا پرونده‌های فردی را از رهگذر اقدام به عنوان نماینده فرد قربانی نزدیک نهاد بین‌المللی طرح نمایند که بر مبنای ماده ۴۴، عهدنامه آمریکایی حقوق بشر، کمیسیون آمریکایی حقوق بشر به سازمانهای غیردولتی موقعیت ارائه دادخواست از طرف قربانیان مورد ادعا را حتی در مواردی که هیچگونه تماس شخصی قبلی به عمل نمایده باشد، اعطا کرده است. همینطور ماده (۲) ۵ پروتکل الحاقی به منشور آفریقایی حقوق بشر و مردم، اقامه دعوا را از سازمانهای غیردولتی پیش‌بینی میکند. با وجود این شکایاتی که این سازمانها اقامه میکنند در عین حال ممکن است به عنوان شکایات مشروعی تلقی می‌شود که برخی علایق کلی را به صورت انتزاعی طرح میکند بدون اینکه در آنها هیچگونه رابطه مستقیمی با قضایای واقعی وجود داشته باشد. این چنین قدرت ژرف‌نگری و موشکافانه عمومی است که در پروتکل الحاقی به منشور اجتماعی پدیدار شد و یک نظام اقامه دعوای دسته جمعی را مقرر کرده است.

نهایتاً این سازمانها از حق دادخواهی به مثابه دوست دادگاه هم نزد دادگاه اروپایی حقوق بشر ماده (۲) ۳۶ کنوانسیون اروپایی حقوق بشر و هم نزد دادگاه آمریکایی حقوق بشر برخوردار شده‌اند. از این رو ممکن است آنها نکات معطوف به منافع عمومی را در گفتگوها و مباحثی طرح کنند که در غیر این صورت روی مباحث خاص متمرکز می‌شوند. در این پژوهش به این سوالات به این نحو پاسخ داده شده است. ۱. سازمان غیردولتی به چه نحو بر دادرسی‌های بین‌المللی اعمال نظارت می‌کنند؟